

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Р4 р 32/2016
22.06.2016. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Лидије Ђукић и Божидара Вујичића, чланова већа, у поступку предлагача С.Д. из Б., чији је пуномоћник М.Д., адвокат из Б., одлучујући о захтеву предлагача за заштиту права на суђење у разумном року, у седници одржаној 22.06.2016. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УТВРЂУЈЕ СЕ да је предлагачу С.Д. из Б., повређено право на суђење у разумном року у поступку пред Првим основним судом у Београду П1 2265/11 и пред Апелационим судом у Београду у предмету Гж1 2610/11.

Предлагачу С.Д. из Б., **ОДРЕЂУЈЕ СЕ** накнада од 400 евра у динарској противвредности, као и трошкови поступка од 6.780,00 динара, који ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије опредељених за рад судова, у року од три месеца од дана подношења захтева предлагача за исплату.

Захтев предлагача преко досуђених 400 евра у динарској противвредности, па до тражених 825 евра у динарској противвредности, **СЕ ОДБИЈА**.

Образложење

Предлагач је поднела 27.11.2012. године, Уставном суду уставну жалбу због повреде права на суђење у разумном року са предлогом да је у парничном поступку пред Првим основним судом у Београду П1 2265/11 и пред Апелационим судом у Београду Гж1 2610/11 повређено њено право на суђење у разумном року.

Уставни суд је дописом Уж 8982/12 доставио 30.10.2014. године предлог Апелационом суду у Београду, а који се решењем Р4 р 580/14 од 03.12.2014. године, огласио стварно ненадлежним и предмет уступио Врховном касационом суду на одлучивање о повреди права предлагача на суђење у разумном року.

Поступајући по захтеву предлагача у смислу члана 8а и 8б Закона о уређењу судова („Службени гласник Републике Србије“ бр. 116/08, ... 101/13), Врховни касациони суд је извршио увид у списе Првог основног суда у Београду П1 2265/11 и Апелационог суда у Београду Гж1 2610/11, па је нашао да је основан захтев за заштиту права на суђење у разумном року.

Увидом у предмет Апелационог суда у Београду Гж1 2610/11, којима су здружени списи Првог основног суда у Београду П1 2265/11, утврђено је да је предлагач, као тужила, поднела 15.01.2007. године тужбу Другом општинском суду у Београду против туженог Д. З. С.в. из Б., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, враћању на рад и накнади штете. Тужени је тужбу примио 29.01.2007. године, а одговор на тужбу поднео је 26.02.2007. године. Припремно рочиште одржано је 23.04.2007. године, а на рочишту за главну расправу одржаном 15.10.2007. године саслушан је сведок и тужила, као парнична странка. Следеће рочиште које је било заказано за 19.02.2008. године није одржано јер сведок није био уредно позван, а на рочиштима одржаним 01.04.2008. године и 09.09.2008. године саслушани су сведоци. На рочишту од 15.12.2008. године поново је саслушана тужила, као парнична странка и одређено суочење тужиље и саслушаног сведока, а које је изведено на рочишту од 29.04.2009. године, на коме је и главна расправа закључена. Делимичном пресудом Другог општинског суда у Београду П1 2/07 од 29.04.2009. године усвојен је тужбени захтев тужиље и поништено је решење о отказу уговора о раду, као и обавезан је тужени да тужилу врати на радно место стоматолошке сестре. Против наведене пресуде жалбу је изјавио тужени, а решењем Апелационог суда у Београду Гж1 3209/10 од 06.04.2011. године враћени су списи П1 2/07 Првом основном суду у Београду, ради допуне поступка. Први основни суд у Београду је решењем о исправци П1 2265/11 од 16.05.2011. године исправио првостепену делимичну пресуду у погледу тачног означања броја решења о отказу уговора о раду, а у осталом делу је првостепена пресуда остала неизмењена. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2610/11 од 07.09.2012. године одбијена је као неосновна жалба туженог и потврђена делимична првостепена пресуда. Поднеском од 01.11.2012. године, тужила је прецизирала тужбени захтев у погледу висине накнаде штете на име неисплаћених зарада у утуженом периоду, на који је тужени поднео одговор 03.12.2012. године. На одржаној расправи 27.12.2012. године одређено је вештачење, а рочиште заказано за 07.03.2013. године није одржано, јер није обављено вештачење због повреде судског вештака. Налаз и мишљење судски вештак је доставио 17.05.2013. године. У наредном периоду одржана су рочишта 29.05.2013. године, 03.10.2013. године и 09.12.2013. године. Вештак је доставио писмено изјашњење 29.10.2013. године, а тужила је поднеском од 27.02.2014. године коначно прецизирала тужбени захтев и на том рочишту је закључена главна расправа. Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2265/11 од 27.02.2014. године, усвојен је тужбени захтев и обавезан је тужени да тужилу накнади штету у висини изгубљене зараде, а све ближе означено у изреци. Тужени је 24.03.2014. године изјавио жалбу, а решењем Апелационог суда у Београду Гж1 1693/14 од 13.06.2014. године списи предмета су враћени Првом основном суду у Београду, ради допуне поступка. Први основни суд у Београду је решењем о исправци П1 2265/11 од 01.08.2014. године исправио првостепену пресуду на начин ближе означен у изреци, па је пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3743/14 од 15.04.2016. године потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке и жалба у том делу одбијена, док је укинута решење о трошковима поступка садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновни поступак. Решењем Првог основног суда у Београду П1 2265/11 од 03.06.2016. године, обавезан је тужени да тужилу накнади трошкове поступка, а која решења су експедована

пуномоћницима парничних странака 08.06.2016. године. Међутим, у списима нису здружене повратнице о уручењу наведених решења пуномоћницима парничних странака.

Одредбом члана 32. став 1. Устава Републике Србије, прописано је да свако има право да му независан, непристрасан и законом већ установљен суд, правично и у разумном року, јавно расправи и одлучи о његовим правима и обавезама, основаности сумње која је била разлог за покретање поступка, као и оптужбама против њега.

Одредбом члана 8а Закона о уређењу судова, прописано је да на поступак за заштиту права на суђење у разумном року сходно се примењују одредбе које регулишу ванпарнични поступак. Закон о ванпарничном поступку чланом 30. став 2. упућује на сходну примену Закона о парничном поступку, који у члану 10. прописује да странка има право да суд одлучи о њеним захтевима и предлозима у разумном року, да поступак спроведе без одуговлачења, а у складу са претходно одређеним временским оквиром за предузимање парничних радњи и са што мање трошкова.

Одлучујући о захтеву предлагача за заштиту права на суђење у разумном року, Врховни касациони суд је имао у виду да је разумна дужина трајања судског поступка оптимално потребно време да се одлучи о праву странке које је спорно, да би се неизвесност отклонила, а странка добила сазнање да ли јој одређено право припада или не, чиме се обезбеђује и правна сигурност странака. Међутим, оптимално потребно време за окончање поступка је релативна категорија која се процењује у сваком конкретном случају, а на основу околности које се тичу сложености чињеничних и правних питања у судском поступку, понашања подносилаца захтева за заштиту права на суђење у разумном року, поступања суда, природу захтева односно значаја предмета спора за подносиоце захтева.

Анализирајући дужину трајања поступка, а имајући у виду наведене критеријуме, Врховни касациони суд налази да у предмету поводом кога предлагач тражи заштиту права на суђење у разумном року постоји прекорачење примереног времена потребног за одлучивање о праву предлагача. У конкретном случају, парнични поступак траје од 15.01.2007. године, када је поднета тужба овде предлагача С.Д. из Б., а који поступак још није правноснажно завршен, јер је решењем Првог основног суда у Београду П1 2265/11 од 03.06.2016. године, одлучено о трошковима поступка, али које решење није правноснажно. Наиме, првостепена делимична пресуда је донета 29.04.2009. године, због чега је евидентно да првостепени суд није био ефикасан, иако је предмет спора поништај отказа уговора о раду, враћање на рад и накнада штете, које је од значаја за предлагача и у којем је требало да се хитно поступа по самом закону. Другостепени поступак је трајао од 2009. године, када су списи достављени Апелационом суду у Београду, до доношења пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2610/11 од 07.09.2012. године, којим је потврђена делимична првостепена пресуда. У наставку поступка донета је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2265/11 од 27.02.2014. године, на коју је тужени поново изјавио жалбу и о којој је одлучено пресудом Апелациони суд у Београду Гж1 3743/14 од 15.04.2016. године. Имајући у виду наведено, Врховни касациони суд налази да је

поступак пред другогостепеним судом трајао поново преко две године и да то представља прекорачење примереног времена потребног за жалбено одлучивање, јер евидентно другогостепени суд није био ефикасан. С тога, како се приликом одлучивања о основаности захтева у овој правној ствари узима у обзир јединствени судски поступак, то по налажењу Врховног касационог суда укупна дужина трајања парничног поступка у овом радном спору од преко девет година представља прекорачење примереног времена потребног за одлучивање о правима предлагача.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је утврдио да је предлагачу повређено право на суђење у разумном року, па је применом члана 86 став 1. Закона о уређењу судова, одлучио као у ставу првом изреке овог решења.

Одредбом члана 86 став 1. Закона о уређењу судова, прописано је да ако непосредно виши суд утврди да је захтев подносиоца основан, може одредити примерену накнаду за повреду права на суђење у разумном року и одредити рок у коме ће нижи суд окончати поступак у коме је учињена повреда права на суђење у разумном року.

Висина примерене накнаде одређује се у зависности од околности сваког конкретног случаја, при чему се посебно цени природа захтева, односно значај предмета спора за подносиоца захтева, али и понашање подносиоца захтева, као странке у поступку у коме је повређено ово право. Наиме, приликом одлучивања о висини накнаде, Врховни касациони суд је имао у виду да се у конкретном случају ради о радном спору ради поништаја отказа уговора о раду, враћању на рад и накнади штете, те да су прекорачењем разумног рока повређена, али не и угрожена имовинска права овде предлагача, због чега налази да 400 евра у динарској противвредности, представља примерену сатисфакцију предлагачу, којом ће се остварити сврха која треба да се постигне и која представља и циљ овог поступка, а у смислу члана 8а и 8б Закона о уређењу судова. Преко одређеног износа накнаде од 400 евра у динарској противвредности, до тражених 825 евра у динарској противвредности захтев предлагача је одбијен, као неоснован, због чега је одлучено као у ставу другом и трећем изреке.

Предлагач је успела у поступку, па има право на накнаду трошкова поступка од 6.780,00 динара, применом одредбе члана 154. став 1. Закона о парничном поступку и то на име трошкова за састав захтева од стране адвоката од 6.000,00 динара, применом тарифног броја 13. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, број 121/12), као и судских такси за захтев и првостепену одлуку у висини од по 390,00 динара, а у складу са одредбом Тарифног броја 4. Тарифе о судским таксама, с обзиром да је предлог за заштиту права за суђење у разумном року акт притужбеног карактера, који није строго формалан, због чега јој не припадају трошкови у већем износу.

На основу изнетог, одлучено је као у изреци овог решења.

**Председник већа - судија
Весна Поповић, с.р.**